

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Danıştay'ın Kararları Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-3-63 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-14/305-76
Karar Tarihi : 13.4.2009

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI(Başkan V.)
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Hilmi BOLATOĞLU

20 **C. BAŞVURUDA BULUNAN** : Akman Dış Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. A. Özge ÇINAR
Bestekar Sok. 66/9 Kavaklıdere / Ankara

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş.
Huzurhoca Sok. Değirmenyolu Cad. No: 84 Kat: 18
İçerenköy / İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş.(Johnson Diversey)'nin Akman Dış Ticaret A.Ş.(Akman) ile yapmış olduğu sözleşmeye uymayarak hakim durumunu kötüye kullandığı ve rekabeti sınırlayıcı eylemlerde bulunduğu iddiası ile yapılan başvuru üzerine verilen 06-44/542-144 sayılı Kurul kararı ile Danıştay 13. Dairesinin 28.10.2008 tarihli ve 2006/4215 E., 2008/7016 K. sayılı karar ertesi dosyanın yeniden değerlendirilmesi.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde, sözleşmede yer alan asgari satın alma (kota) ve rekabet etmeme yükümlülüklerinin rekabeti sınırlama amacını açıkça gösterdiği, Johnson Diversey'in kendilerine fiyat listesi ve katalog göndermediği, uyguladığı fiyatların piyasa fiyatlarının çok üzerinde olduğu, aldıkları bazı ürünlerin kota hesaplamasına dahil edilmediği ve tüm bu uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlali niteliğinde olduğu iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 17.5.2006 tarih, 3102 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 8.6.2006 tarih ve 2006-3-63/II-06-A.Ç. sayılı İlk

09-14/305-76

50 İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 11.2.2009 tarih ve 09-06/105-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 15.6.2006 tarih ve 06-44/542-144 sayılı Kurul Kararı ile, herhangi bir ihlal tespit edilmediği gerekçesiyle şikayet hakkında önaraştırma yapılması ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar vermiştir.

Kurul'un 15.6.2006 tarih ve 06-44/542-144 sayılı kararı üzerine Akman temsilcisi tarafından Danıştay 13. Dairesinin 2006/4215 Esas sıra numarasına kayden açılan davada verilen 28.10.2008 tarih ve 2008/7016 K. sayılı Karar'da, Kurul'un 15.6.2006 tarih ve 06-44/542-144 sayılı Kararı iptal edilmiştir.

60 Danıştay 13. Dairesi'nin söz konusu bozma kararı, Rekabet Kurulu'nun, davacının 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddeleri kapsamındaki ihlal iddialarını, 4054 sayılı Kanun'un "Kurulun İnceleme ve Araştırmalarında Usul" başlıklı dördüncü kısmında belirtilen usule uygun olarak incelemesi gerektiği, bu çerçevede önaraştırma kararı alınmadan doğrudan ilk inceleme raporunu değerlendirerek ilgili iddiaları reddedemeyeceği şeklinde gerekçelendirilmiştir.

70 Danıştay 13. Dairesi'nin bozma kararı üzerine hazırlanan 4.2.2009 tarihli Bilgi Notu, Kurul'un 11.2.2009 tarihli toplantısında görüşülmüş ve dosya konusuna yönelik olarak bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 09-06/104-M sayı ile karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 13.3.2009 tarih ve 2006-3-63/ÖA-09-AÇ sayılı Önaraştırma Raporu 16.3.2009 tarih, REK.0.07.00.00-110/73 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-14 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş. hakkında soruşturma açılmasını gerektirecek herhangi bir ihlal tespit edilmediğinden şikayetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

80 I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.1.1. Yapılan İnceleme

90 Johnson Diversey ile Akman arasında 19.4.2003 tarihinde akdedilen sözleşmenin 8. maddesinde, Akman'ın sözleşme süresince Johnson Diversey ürünleri dışında başka firmanın ürünlerini kullanamayacağı düzenlenmektedir. Sözleşmenin 3. maddesinde ise Akman'a asgari satın alma yükümlülüğü (kota) getirilmektedir. Buna (.....) kg. ürün satın alma yükümlülüğü altına girmiştir. Yılın bitmesine 15 gün kala o yılın hedef miktarı henüz Akman tarafından alınmamış ise Johnson Diversey'in kalan kısmı Akman'a fatura edeceği sözleşmenin aynı maddesinde düzenlenmiştir. Yine sözleşmenin 9. maddesinde, sözleşmenin süresinden önce feshedilmesi durumunda, Johnson Diversey'in, Akman'a promosyon olarak

09-14/305-76

verdiği (.....), (.....) ve (.....) gibi malzemelerin karşılığı olarak (.....) ABD Dolarını Akman'dan talep etme hakkının olduğu ifade edilmektedir.

100 Şikayet dilekçesindeki bilgilerden, Akman'ın toplam (.....) kg. ürün alma yükümlülüğüne girmiş olmasına rağmen iki yıllık sözleşme süresince (.....) kg. ürün siparişi verdiği anlaşılmaktadır. Akman, Johnson Diversey'e göndermiş olduğu ihtarnamede, kotanın doldurulmamasının nedenini, Johnson Diversey'in cari fiyat listelerini ve ürün kataloglarını kendisine göndermemesi olarak açıklamaktadır. Johnson Diversey de Akman'a göndermiş olduğu ihtarnamede, kendilerine fiyat listelerinin gönderildiğini ifade etmektedir. Karşılıklı gönderilen ihtarnamelerin yanı sıra, Johnson Diversey söz konusu uyuşmazlığa ilişkin olarak İstanbul 13. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde dava açmıştır.

1.1.2. Hukuki Değerlendirme

110 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği uyarınca, sağlayıcı konumundaki teşebbüsler beş yıllık bir süre boyunca alıcı konumundaki teşebbüslerin rakip ürünleri almalarını veya satmalarını engelleyerek sadece kendi ürünlerine odaklanmalarını sağlayabilmektedirler. Rekabet etmeme yükümlülüğü, sözleşmelere rakip mal alınamayacağına/satılamayacağına ilişkin açık hüküm konmak suretiyle getirilebileceği gibi, alıcı teşebbüsün belirli bir sürede satın alması gereken asgari kota miktarını belirtmek suretiyle de getirilebilir.

120 Johnson Diversey ile Akman arasında akdedilen sözleşme bu çerçevede değerlendirildiğinde, sözleşmede hem açıkça hem de kota belirtilmek suretiyle Akman'a rekabet etmeme yükümlülüğünün getirildiği görülmektedir. Akman'a getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü sözleşme süresi olan iki yıl için geçerlidir. Ancak, sözleşmede, sözleşmenin bitimine 15 gün kala taraflardan birisi sözleşmeyi yenilemeyeceğini karşı tarafa bildirmezse sözleşmenin kendiliğinden iki yıl daha uzayacağı düzenlenmiştir. Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değildir. İnceleme konusu sözleşme de zımnen yenilenmek suretiyle beş yıllık süreyi aşabilecek niteliktedir. Akman, 1.4.2005 tarihinde sözleşmeyi uzatmayacağını Johnson Diversey'e bildirerek sözleşmeyi sona erdirse de, Johnson Diversey'in diğer alıcılarla da aynı hükmü içeren sözleşmeler yapmış olması muhtemeldir. Bu nedenle, Kurul, 15.6.2006 tarih ve 06-44/542-144 sayılı kararında, benzer nitelikteki sözleşmelerinde rekabet etmeme yükümlülüğünün süresini beş yılı aşmayacak şekilde yeniden düzenlemesi gerektiğinin Johnson Diversey'e bildirilmesine karar vermiş ve söz konusu bildirim 22.6.2006 tarihinde yapılmıştır. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden Johnson Diversey'in 2006, 2007 ve 2008 yılı sözleşmelerinde gerekli değişiklikleri yaptığı anlaşılmıştır.

Johnson Diversey, Türkiye genelinde kurumsal deterjan pazarında faaliyet göstermektedir. Kurumsal deterjan pazarını, (i) endüstri ve konaklama, (ii)

140 yiyecek ve içecek olmak üzere iki alt pazara bölmek mümkündür. Johnson Diversey bu alt pazarlardaki alıcı konumundaki müşterilerine (fabrikalar, oteller, yemek şirketleri ve restoranlar) deterjanla birlikte fırça, çekçek, kağıt vb. temizlik sarf malzemeleri de satmaktadır. Johnson Diversey, deterjan faaliyetlerini temel iş alanı, temizlik sarf malzemeleri satış faaliyetlerini ise yan iş alanı olarak adlandırmaktadır. Şikayetçi Akman'ın faaliyet gösterdiği konaklama sektörünün dahil olduğu endüstri ve konaklama alt pazarında toplam temel ve yan iş alanlarının büyüklükleri yaklaşık 140 ve 70 milyon ABD Doları, kağıt iş alanının büyüklüğü ise 100 milyon ABD Dolarıdır. Johnson Diversey'in pazar payı, endüstri ve konaklama alt pazarı temel iş alanında (deterjan) %(....), yan iş alanında kağıt haricindeki sarf malzemelerinde %(...) ve kağıtta %(...) civarındadır. Dolayısıyla, şikayetçinin faaliyet gösterdiği pazar bakımından Johnson Diversey hakim durumda olmadığından 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilmesi de söz konusu değildir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

160 Johnson Diversey Kimya San. ve Tic. A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.